

וקראת לשבת עיונג

אלון טרני בפאכע באגדע וואסער פלאנץ

גליון מס' 606

פרשת עקב

כ"ב באב התשפ"א

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ ציון בן רחל ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

עוד בהיות מרן אברך צעיר, כבר ניכרה גדלותו וגאונותו בתורה הקדושה.

בעודו אברך ירושלמי, כבר התאספו סביבו חבורת תלמידים נאמנים, ששתו בצמא את דבריו. הללו לא אבו להיפרד ממנו. הם אהבוהו אהבת נפש, והוא השיב להם אהבה תחת אהבתם.

אך אז הציע למרן לרדת למצרים ולכהן בה כרב הקהלה היהודית.

מרן התחבט בשאלה האם מתר לו לרדת למצרים, נוכח האסור לשוב לארץ מצרים.

על אף הוראת רבותיו, כי עליו לרדת למצרים, התיישב מרן על המדוכה, צלל בספרי הפוסקים ודן בצדדי ההיתר.

ואכן, כתב מרן תשובה ארוכה בנידון. מסקנתו היתה, כי כאשר האדם אינו יורד למצרים על מנת להשתקע בה, אלא על מנת לשוב, יש להקל בכך. ובפרט אם מטרת היורד הינה להרביץ תורה, הרי שיש להקל בכך, וכמו שנהגו גדולי עולם, כרמב"ם והראב"ד, שהתגוררו במצרים והרביצו בה תורה.

אלא שהחלטתו של מרן, לרדת למצרים, לא התקבלה על לבם של תלמידיו.

"רבנו! אל תעזבנו!" התחנונו לפניו בדמעות. לא הועילו כל ההסברים, כי במצרים ממתניה לו קהילה צמאה לתורה ודעת.

"אל תעזבנו! רבנו! אל תעזבנו!" שבו והתחנונו... הגיע ובא יום הנסיעה. יום קדם לכן, עוד נערכה לכבודו מסיבת פרידה בישיבת 'פורת יוסף', בהשתתפות ראשי הישיבה ורבניה...

בשעה היעודה הגיעה המונית לביתו של מרן, על מנת לקחתו לתחנת הרכבת בלוד, משם התעתד מרן לנסוע למצרים.

ואז אירע הדבר. תלמידיו של מרן השתטחו על הכביש, חוסמים בגופם את המכונית. "לא נתן לרבנו לעזוב אותנו!" מררו בבכי...

גם בעיניו של מרן עמדו דמעות. אהבתו לתלמידיו לא היתה פחותה מאהבתם אליו. הוא נעמד, אפוא, על רגליו והכריז: "מבטיח אני לכם נאמנה, כי לא אשתקע במצרים! שוב אשוב אליכם, בעוד זמן קצוב..."

ואכן, רק לשמע ההבטחה המפורשת, נאותו התלמידים לקום מן הכביש, בלב כבד, ולהניח לרבם הנערץ לצאת לדרכו...

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

לחשוב לטווח ארוך

תשמעו סיפור. מעשה שהיה אך לפני חודשים מספר. סיפר אותו מפיץ ספרי קודש. בירושלים ובבני ברק הוא מפיץ בעצמו, נוסע ברכבו מחנות לחנות, סוחב חבילות, גובה כספים, בזיעת אפיו אוכל לחם. להפצה בשאר ערי הארץ, יש מפיץ משנה שמגיע לכל מקום. כך זה עובד. בפרוס הפסח בא המפיץ לחנות אחת בירושלים והציע את ספריו, ובעל החנות עונה: "תודה, כבר יש לי אותם". יש לך, מהיכן? מפיץ המשנה הביא את ספריו שלו, והציע גם ספרים אלו. המפיץ שמע, וכעס: בפירוש התנה עם מפיץ המשנה, שבירושלים ובבני ברק יש לו בלעדיות על ספריו. שלא תהיה שם תחרות. מיד התקשר למפיץ המשנה והתרעם במילים קשות. הלה התנצל: זה היה מקרה חריג. זו רשת חנויות, והוא חשב... מה חשב, מי חשב, הסכם הוא הסכם! הלה התנצל, והיה לו על מה. פינה את השטח, והמפיץ מכר שם ספרים בכחמישה עשר אלף שקלים. סכום נאה. כעבור חודש, פשטה רשת החנויות את הרגל. "תודה לך", אמר מפיץ המשנה, והתעניין: "מה היה סכום ההפסד שמונעת ממני?!"...

לקח רב למדתי מאותו סיפור: לעולם אינך יודע מה מצפה לך בהמשך הדרך. נלחם אתה על דבר מסויים, ואף צודק, נוחל אתה ניצחון, ואינך יכול לדעת האם ניצחון זה לא יהיה לך לרועץ, חלילה.

ויש סיפור מן הגמרא: רבי יצחק בר אלישיב ראה את רבי מני תלמידו כשהוא קודר. מה ארע, כלום. ובכל זאת? לא נעים, אבל אשתו מכוערת. דיכאון לראותה, יש כאלו. אין בעיה, מה שמה? חנה. אמר רבי יצחק בר אלישיב: "תתייפה חנה". שב הביתה, ולא האמין. אור בבית, קורנת וזוהרת, יופי עוצר נשימה. וכבר אמר בן סירא: "אישה יפה, אשרי בעלה". עוברים כמה ימים, ורבי מני קודר בכפליים. מה עכשיו? אה, היא רוצה להתגרש. אני מכוער עבודה... ושוב, אין בעיה: "תחזור חנה לכיעורה", ושלום הבית הושב על כנו...

ונספר בענין זה מעשה שארע לא מכבר. משפחה ברוכה התגוררה בדירה צפופה. הזדמנה להם דירה מרווחת במחיר מציאה. תתנו חוזה והעמידו דירתם למכירה. מעטים התעניינו, המחיר נראה להם גבוה ונסוגו, והזמן דחק. סוף סוף הגיע קונה, שבוע לפני התאריך הסופי בו חייבים היו להשליש את הכסף. התפשרו על המחיר ולא ידעו מהיכן ישגו את ההפרש. ביום שישי, כעבור יומיים, צילצל הקונה והודיע שהתחרט. בני הזוג החליטו שלא יתנו לבשורה להפר להם את השבת. הסיחו דעתם ועשו את השבת בשמחה. במוצאי שבת הגיע אדם, התפעל מהדירה, ושילם במזומנים את מחירה המקורי, הגבוה. מעשה שהיה. לטובתם הופרה המכירה!

ומדוע סיפרנו כל זאת? משום פתיחת פרשתנו: "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה". פירש רבינו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל: אין "והיה" אלא לשון שמחה, "עקב", הוא לשון סוף. אי אפשר לשמוח אלא בסופו של תהליך. נצחונות ביניים בתחנות הדרך, אינם אומרים מאומה. אף עלולים להתגלות כרועץ.

ולא, איננו מדברים עתה על קוצר הראיה של מנהיגינו. על שליפות מן המותן, על שמחה בנצחונות זמניים שמתגלים כהרי אסון לעושיהם, כי הגמרא אומרת ש"חשבונות של מלך" הם חשבונות סרק. מה לנו ולפוליטיקה גבוהה, אנו חייבים לחשוב חשבון עולמנו. להפיק לקח לגבינו, לדעת להבחין בין הישג לטווח קרוב לבין הישג בר קיימא לטווח הרחוק.

אם אני עייף בערבו של יום, ורוצה כל כך לנוח. אבל מתקיים כעת שיעור תורה. המנוחה, הישג לטווח הקרוב. ושיעור התורה מרומם אותי, גודש אותי תוכן, בונה אותי רוחנית. ומרומם את כל הבית, מקרין על כל המשפחה. מלבד הזכויות אני צובר בו. ומפורש הדבר בתחילת פרשתנו: "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה", מתי תהיה השמחה, לבסוף כאשר תצא ברכוש גדול של תורה ומצוות. ואדרבא, ככל שתהיה עייף ויגע או עסוק וטרוד יגדל שכרך במכפלות של מאה: "טוב אחד בצער, ממאה שלא בצער!"

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"וְאַתְּפֹשֵׁ בְּשֵׁנֵי הַלַּחַת וְאַשְׁלִיכֶם... וְאַשְׁרֶם לְעֵינֵיכֶם"

הנה משה רבינו כבר שמע שעם ישראל חטא בעגל, כשהוא היה עדיין בשמיים, שהרי הקב"ה אמר לו: 'לך רד כי שחת עמך ישראל'.

ובפשטות כבר אז הוא החליט שעם ישראל אינן ראויים לקבל את הלוחות, ולכן הוא שבר אותן.

הגאון רבי אריה שכטר שליט"א מספר על פגישתו המיוחדת עם מרן ה'חזון איש' שבועיים לפני פטירתו. 'כשהגעתי לבית מרן' – מספר ר' אריה – 'מצאתי את דלת הכניסה נעולה'.

החלטתי לנסות את מזלי דרך החלון שהיה בחצר הבית. כשהגעתי לחלון נפגשו עיני בעיני מרן החזון איש ששכב באותה עת על מיטה במרפסת ביתו.

הביט בי החזון איש ושאל: 'מי זה? אריה?!', 'כן' – עניתי, והוספתי שדלת הכניסה סגורה ואינני יכול להיכנס אל הבית'.

'החזון איש הציע לי שאטפס דרך המרפסת ואכנס. מיד עשיתי כהצעתו וניסיתי לטפס דרך המרפסת, אלא שבגדי נתפסו במרפסת, והקשו עלי את מלאכת הטיפוס. וכך כמה פעמים טיפסתי ובגדיי שוב נתפסו בגדר התיל שהיתה כרוכה סביב מעקה המרפסת, וכל אותה עת החזון איש מביט בניסיונותי הרבים להיכנס את ביתו הקדוש'.

בשלב מסוים אמר ה'חזון איש' בנעימות מיוחדת שכה היתה אופינית לו, 'אריה! צריך לזכור שכאלה הם חיינו של יהודי עלי אדמות, מטפסים ונופלים, מטפסים ונופלים, ועוד פעם מטפסים ונופלים, ועוד פעם... ומי שרוצה באמת להגיע אל המטרה, יגיע יגיע...'.

ובענין זה מסופר שבחור אחד בא אל מרן הסטייפלער זצ"ל, והתאונן בפניו: 'רבה! אני נכשל מאד, ויש לי הרבה נפילות'.

שאל אותו הסטייפלער: 'לפעמים אתה מנצח?', 'המשיך אותו בחור בטון המתלונן: 'אבל אני נכשל הרבה פעמים'. ושוב שאל אותו הרב: 'אבל לפעמים אתה מנצח?'

אך הבחור כלל לא ענה על שאלתו של הסטייפלער וחזר על מצוקתו: אבל הרב, כישלונותי רבים מהצלחותיי!'

גם הפעם לא שת הסטייפלער למצוקתו של הבחור, ושוב שאל אותו: 'לפעמים אתה גם מנצח?'

או אז ענה לו הבחור: 'כן, הרב! לפעמים יש לי גם נצחונות'. 'אם כן' – אמר לו הסטייפלער – 'לך בכוחך זה, תתעודד מהניצחונות, ואל תשבר מהנפילות'.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות" (ה, א).

מעשה ביהודי פשוט, סוחר באריגים, שבא אל הרב ושאלה בפיו: רבי, מבקש אני לדעת כיצד אוכל לזכות לחיי העולם הבא?!

הסכת ושמע לעצתי - אמר הרב - דמיון לעצמך כי יש רק מצוה אחת שעליך לקיים, אתה היהודי היחיד בעולם, ואין עליך לקיים אלא מצוה זו ביום זה בלבד! שמע האיש את הדברים, מיהר לצאת מבית הרב ושב אל חנות האריגים אשר לו.

באותו זמן נכנס יהודי זקן אל החנות וקנה אריג בשווי שני זהובים ובטעות נתן תמורתם שלושה זהובים, אולם המוכר שתק ולא העיר לו דבר.

בהגיע שעת הצהרים הלך האיש אל ביתו לסעוד את לבו. טול את ידיך - אמרה אשתו - מיד אגיש לך את האוכל.

אין כל צורך ליטול ידיים! ענה בעלה. מדוע?!... נדהמה האשה. הייתי הבוקר אצל הרב - ענה בעלה - והוא הורה לי בפירוש שאיני חייב לקיים אלא מצוה אחת ביום וכבר הנחתי תפילין הבוקר והתפללתי, מכאן שאיני חייב יותר במאומה!...

באותו רגע נשמעה נקישה בדלת ואל הבית נכנס יהודי זקן. היום הייתי בחנותך - אמר הזקן - וקניתי אריג בשווי שני זהובים ובטעות נתתי לך תמורתם שלושה זהובים.

ומה בכך - אמר בעל הבית - היום הייתי אצל הרב והוא הורה לי לחשוב שהנני היהודי היחיד בעולם... אם כך אתה חשוב בעיני כגוי וטעות גוי מותרת... אינני חייב לך במאומה!

מיהרה האשה אל בית הרב ובבכיות סיפרה לו כי בעלה ירד מדעתו... קרא הרב לסוחר האריגים והסביר לו את אשר התכוון בהוראתו בבוקרו של יום: ראשית - פתח הרב בהסברו - הוריתי לך לחשוב שיש רק מצוה אחת לעשותה והתכוונתי בכך שלא תתעצל מלקיים את המצוות, שהרי אדם יכול לומר לעצמו אם לא אקיים מצוה זו אקיים מצוה אחרת... טעות היא! יש לקיים את כל המצוות ללא יוצא מהכלל!

ועוד אמרתי לך - המשיך הרב - שתדמה בנפשך כאילו אתה הוא היהודי היחיד בעולם, והתכוונתי בכך שלא תשתמט כאשר בא לידך דבר מצוה ותגיד שאחרים יקיימוה, כגון כאשר בא דבר צדקה לידך אל תחשוב בלבך 'הרי יש אחרים שיתנו ומדוע אתן גם אני', לכן עליך לחשוב כאילו אתה היהודי היחיד בעולם ועליך מוטל הדבר!

וכן - סיים הרב - מה שאמרתי לך שתחשוב כאילו רק היום עליך לקיים מצוות, כוונתי בכך שלא תדחה קיום המצוה למחר, אלא מהר ועשה היום!

וזה גם פירוש הפסוק: "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות". "כל המצוה" - בלשון יחיד, כאילו יש רק מצוה אחת לקיים.

"אשר אנכי מצוך" - כאילו אתה הוא היהודי היחיד בעולם.

"היום תשמרון לעשות" - כאילו רק היום עליך לקיים ולא תדחה למחר.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

מהי תפילה? (א)

מדוע באמת משקיעים יהודים זמן, מח, רגש, כח

והתלהבות בעבודת התפילה?

לתפילה יש שתי מטרות מרכזיות: זו הדרך להשגת צרכינו, וזו הדרך להתקשרות עם ריבונו של העולם.

כתרים גדולים ועצומים נקשרו לה לתפילה, שהיא כוחם של עם ישראל ו"מטה עוז בידו של כל אדם" כלשון הזהב של ה'חזון איש' במכתביו ("א-א"ב) ו"עיקר כוחם של ישראל אינו אלא בתפילה... ויש לה כח לשנות הטבע, וכן להינצל מן הסכנה ולבטל הנגר על האדם", כלשון רבינו בחיי ב"כד הקמח".

בכח האדם להשיג בתפילתו הכל - מהדברים העומדים ברומו של עולם ועד לדברים הפעוטים והשוליים ביותר. כפי שמצינו: "לא יאמר אדם, איני כדאי להתפלל על ביהמ"ק ועל ישראל, תלמוד לומר: 'שמוע אשמע צעקתו'", תפילה על הגאולה,

תפילה על רוחניות - סופה להיענות. כלשונו של רבי חיים ויטאל: "בדורות הללו שהאזורים נתגשמו, אי אפשר לאדם שינצל מיצר הרע... ואי אפשר לטהר אותה (את הנפש) כי אם על ידי תפילה כבוונה". ואם בדורו כן, בדורנו על אחת כמה וכמה...

מצד שני, התפילה מועילה ופועלת גם בתחומים הפשוטים והיומיומיים, כמעשה הידוע על הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זיע"א, שתלמידיו שמעו אותו אומר בסוף תפילת העמידה: "עוזר, עוזר". הם ניסו לחקור ולהגיע אל אותם סודות נעלים, ייחודים וכוונות שהרבי מסתיר בתפילתו, ולא הצליחו להבין.

ניגשו ושאלוהו לפשר הענין וזכו להבין את רום מעלתה של התפילה שידה מגעת מגביה רום ועד הארץ מתחת.

הצדיק הסביר להם בפשטות רבה, כי לפני שיצא לתפילה, סיפרה לו הרבנית שהעוזרת הגויה התפטרה והפסיקה את עבודתה, וכעת אין מי שסייע לה בעבודות הבית הקשות, לכן ביקש מד' שתשיג הרבנית עוזרת מתאימה שתסייע לה. ואם הגדול שבגדולים מצא לנכון לכלול הכל בתפילתו, כל שכן אנו. המשך בגליון הבא